

**Collectie Nederlandse deelnemers
aan de Internationale Brigades
in de Spaanse Burgeroorlog
(1931) 1937-2010**

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

Laatst gewijzigd: 4 oktober 2011

<http://www.iisg.nl/archives/pdf/10956196.pdf>

© IISG Amsterdam 2011

Inhoudsopgave

Collectie Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades in de Spaanse	
Burgeroorlog.....	3
Geschiedenis.....	3
Inhoud.....	3
Administratieve informatie.....	3
Lijst.....	3
Stukken afkomstig van Leo Klatser en Giny Klatser-Oedekerk (1998, 2004 en 2008).....	3
Stukken afkomstig van Rik Vuurmans en Frans Groot (2006), aangevuld met stukken afkomstig van Jaap-Jan Flinterman (2007).....	5
Stukken afkomstig van Helmut Schmidt (1979).....	6
Stukken afkomstig van Pieter Jan Smit (2000).....	6
Stukken afkomstig van Piet Willems (2004).....	6
Stukken afkomstig van Bert Dolstra (1998).....	6
Stukken afkomstig van Ed van Bergen (1989).....	6
Aanvulling 2007.....	6
Aanvulling 2007, afkomstig van Jaap-Jan Flinterman.....	6
Aanvulling 2007, deels afkomstig van Rik Vuurmans, deels afkomstig uit archief IISG.....	7
Aanvulling 2007, afkomstig van Trudel van Reemst-de Vries.....	7
Aanvulling 2007.....	9
Aanvulling november 2007 van Giny Klatser-Oedekerk.....	9
Aanvulling november 2007 van mw. J.M. Neijssel-Van Grieken.....	9
Aanvulling december 2007 van erven van Trudel van Reemst-de Vries.....	9
Aanvulling 2008 van Herman Scheerboom.....	10
Toegevoegd 2008.....	11
Aanvulling 2009.....	12
Aanvulling 2011.....	12
Aanvulling 2011.....	12

Collectie Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades in de Spaanse Burgeroorlog

Periode (1931) 1937-2010

Omvang 1.77 m.

Raadpleging Vrij

Geschiedenis

Tijdens de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) maakten Nederlandse strijders deel uit van de Internationale Brigades; ook Nederlandse verpleegsters trokken naar Spanje; na afloop van de Spaanse Burgeroorlog of eerder keerden zij terug naar Nederland; na thuiskomst wachtten hen vele problemen waaronder het verlies van het Nederlanderschap wegens het in vreemde krijgsdienst treden; na de val van het Franco-regime namen oud-Spanje strijders deel aan reüniereizen in 1986, 1996 en 2003; op 7 september 2010 overleed Herman Scheerboom (geboren 1912), 'de laatste Nederlandse Brigadist'.

Inhoud

Stukken betreffende deelname van Nederlanders aan de Internationale Brigades tijdens de Spaanse Burgeroorlog 1937-1939; stukken betreffende interviews met deze Nederlanders 1979-1985; stukken betreffende reizen naar herdenkingen in Spanje in 1986, 1996, 2003 en 2006; stukken betreffende de Asociación de Amigos de las Brigadas Internacionales (AABI) 1995-1999.

Ordering

De collectie 'Internationale Brigades (Spaanse Burgeroorlog)' is in 2006 gevormd; in 1998 ontvangen stukken werden aanvankelijk toegevoegd aan het archief van het Comité Vrij Spanje; ook in de afgelopen jaren bij de collectie 'Nederland, kleine archivalia en losse stukken' ondergebrachte stukken zijn nu aan de nieuw gevormde collectie 'Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades in de Spaanse Burgeroorlog' toegevoegd; besloten is om enkele stukken die betrekking hebben op Nederlanders tijdens de Spaanse Burgeroorlog maar strikt genomen niet op de Internationale Brigades, toch aan deze collectie toe te voegen (nrs. 96-97).

Informatie over de Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades is ook te vinden in de 'Komintern - CPH/CPN Collection 1919-1945'. Film nr. 45 in deze Komintern-collectie heeft betrekking op deze Nederlanders. Deze film is in zijn geheel in papieren kopie op de studiezaal van het IISG ter inzage beschikbaar.

Informatief is ook 'De terugkeer van de Spanjestrijders'. Een tweeluik over de terugkeer van de Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades in december 1938 door Yvonne Scholten voor het radioprogramma 'Het Spoor terug' uitgezonden op 14 en 21 december 2008 (IISG BG CD2/276).

Administratieve informatie

Bewerking

Plaatsingslijst gemaakt door Bouwe Hijma in 2006, aanvullingen door Bouwe Hijma in 2007-2011

Lijst

Stukken afkomstig van Leo Klatser en Giny Klatser-Oedekerk (1998, 2004 en 2008)

- 1 Stukken betreffende Maatje Huizinga die als verpleegster naar Spanje werd uitgezonden. 1937-1938. 1 omslag
- 2 Kopieën van stukken betreffende het deelnemen van Johan Hordijk aan de Internationale Brigades. 1937-1938. 1 omslag

- 3 Brief van Teun Blok uit Spanje aan de familie Witmond. 1938. 1 stuk
- 4 Fotokopieën van brieven van Leo Klatser aan Ruud en Dick Polak en aan zijn zuster Nora Klatser uit Frankrijk/Spanje en van twee briefkaarten van zijn vader, alsmede een toelichting bij deze brieven door Giny Klatser-Oedekerke en een curriculum van Leo Klatser. 1937, 1939, 2002. 1 omslag
- 5 Lidmaatschapskaart van W.H. van Hattum van de Vereniging Vrij Spanje. 1946. 1 stuk
- 6 Doctoraalbijvaksriptie 'De CPN en de Spaanse Burgeroorlog' door Jaap-Jan Flinterman. 1983. 1 deel
- 7 Stukken betreffende de jaarlijkse herdenkingen bij het Spanje monument in Amsterdam-Noord en betreffende het initiatief tot het oprichten van dit monument. 1983, 1986, 1995-1997, 1999, 2008 en z.j. 1 omslag
- 8 Doctoraalscriptie 'Een onderzoek naar het feit of de "ehemaligen deutschen republikanischen Spanienfreiwilligen" uit de Spaanse Burgeroorlog (1936-1939) erkenning hebben gekregen voor hun solidariteit in de B.R.D. en de D.D.R.'. 1984. 1 deel
- 9 Rouwkaarten en andere stukken betreffende het overlijden van diverse oud Spanjestrijders en hun partners. 1984, 1989-1990, 1996-2001. 1 map
- 10 'Ik heb me altijd Nederlander gevoeld. De oud-Spanjestrijders en het verloren Nederlanderschap'. Referaat van Hans Hampsink voor het doctoraalcollege 'Nederland in de periode 1948-1952'. 1985. 1 stuk
- 11-12 Stukken betreffende de herdenkingen in Spanje in 1986 en de deelname van een Nederlandse groep daaraan. 1986. 2 mappen
- 13 Stukken betreffende de Abraham Lincoln Brigade. 1989, 1996-1999, 2003. 1 map
- 14 Stukken betreffende het toekennen van de Spaanse nationaliteit aan Nederlandse en andere Internationale Brigadisten en de mogelijkheid van een dubbele nationaliteit. 1994-1997. 1 map
- 15 Stukken betreffende de herdenking van zestig jaar Internationale Brigades, de deelname van een Nederlandse groep aan deze herdenking in november 1996 en de reünie in voorjaar 1997. 1995-1997. 1 doos
- 16-17 Stukken betreffende de Asociación de Amigos de las Brigadas Internacionales (AABI). 1995-1999. 2 mappen
- 18 'El franquismo (1936-1975): Ecos en la opinión pública y la enseñanza neerlandesas'. Lezing gehouden door Chris van Asperen op het vierde symposium van de Asociación Española del Profesorado de Historia y Geografía (AEPHG) in Spanje te Segovia 20-22 september 1996, alsmede een verslag van dit symposium. 1996. 1 omslag
- 19 Stukken betreffende het scriptieonderzoek van Annemarie Haman en Jeanet van Deutekom. 1996-1997. 1 omslag
- 20 Uitgetypte tekst van het interview van Kiki Amsberg met Trudel van Reemst voor het VPRO-radioprogramma 'Volg het spoor terug'. 1997. 1 stuk
- 21 Stukken betreffende de ondersteuning van voormalige Internationale Brigadisten in Roemenië 1997-1998. 1 omslag
- 22 Correspondentie. 1997-1999, 2000-2001, 2003 en z.j. 1 omslag
- 23 Stukken betreffende Gerrit Giere en andere Internationale Brigadisten uit de Zaanstreek (o.a. Frans Oord, Jan Hulst, Bert Dolstra en Gerard Klitsie). 1998-1999. 1 omslag
- 24 Stukken betreffende het overlijden van Rafael Alberti. 1999. 1 omslag

- 25 Stukken betreffende de Spanje-reis 2001. 2001. 1 omslag
- 26 Stukken betreffende Cedo Kapor te Sarajevo. 2001-2003. 1 map
- 27 Stukken betreffende de herdenking in 2003 van de slag om de Ebro en de deelname van enkele Nederlanders aan deze herdenking. 2002-2003. 1 map
- 28 Krantenartikel betreffende Theunis (Tony) Mulder, oud Spanjestrijder uit Assen. 2003. 1 stuk
- 28A Stukken betreffende de 'Tweede wereldontmoeting van voormalige oorlogsdeelnemers, verzetsstrijders en oorlogsslachtoffers' (FIR) in Wenen 1-3 december 1986 en de daaropvolgende bijeenkomst in Madrid 17-20 april 1989. 1986, 1988-1989. 1 map
- 29 Tekst van het 'Zeven Provinciënlied', gezongen als marslied door de Nederlandse vrijwilligers in Spanje. Z.j. 1 stuk
- 30 Typoscript 'Reisebericht, Tagebuch, Abrechnung' door Helge Sandring. Met hierin weergave van interview Leo Klatser. Z.j. 1 map
- 31-32 Diverse documentatie. 1965, 1975-1976, 1979-1982, 1988, 1992, 1994, 1996-2003, 2007 en z.j. 2 mappen

Stukken afkomstig van Rik Vuurmans en Frans Groot (2006), aangevuld met stukken afkomstig van Jaap-Jan Flinterman (2007)

- 33-48 Typoscripten van interviews door Hans Dankkaart, Jaap-Jan Flinterman, Frans Groot, Henk Otjens en Rik Vuurmans met diverse oud-Spanje strijders en Spanje-activisten, aantekeningen betreffende deze interviews en enkele andere stukken. (1938-1939), 1977, 1979-1985. 16 mappen
NB. De geluidscassettes met deze interviews zijn ondergebracht bij de afdeling Beeld en Geluid van het IISG.
  - 33 Adema, Siep. 1984.
  - 34 Donk, Frans van der. 1985.
  - 35 Dijk, Adriaan van. 1983, 1985.
  - 36 Eijk, Jan van. 1985.
  - 37 Favier, Arie. 1985.
  - 38 Garritsen, Hein. 1984.
  - 39 Gons, Jaap. 1983-1984.
  - 40 Jong, Wim (Willem). 1984.
  - 41 Klatser, Leo. Met kopieën van proces-verbaal over terugreis vrijwilligers. (1938-1939), 1984.
  - 42 Michels, Anton. 1983-1984.
  - 43 Mulder, Th. 1984.
  - 44 Neijssel, Karel en Van Reemst, Trudel. 1980, 1985.
  - 45 Poelgeest, Arie van. Met artikel over Van Poelgeest in *Het Parool* d.d. 19 november 1983. 1983-1984.
  - 46 Potze, Albert. 1984.
  - 47 Smit, Chris. 1979-1981.
  - 48 Visser, Sake. Met een artikel in twee afleveringen over Visser in Zuid-Friesland d.d. 22 en 29 april 1977. 1977, 1984.

Stukken afkomstig van Helmut Schmidt (1979)

- 49 Manuscript van Jacob Heshof 'Mijn verblijf in Spanje 1 januari 1937 tot 16 september 1938'. Z.j. 1 map

Stukken afkomstig van Pieter Jan Smit (2000)

- 50 Fotokopieën van brieven van Pieter Pleun de Winter, lid van de Internationale Brigades in Spanje, vanuit Frankrijk en Spanje aan zijn ouders en broer. 1938, (1945). 1 map

Stukken afkomstig van Piet Willems (2004)

- 51 Correspondentie van Piet Willems betreffende het initiatief tot het oprichten van het Spanje monument in Amsterdam-Noord. 1983-1984, 1986, 1988. 1 map.

Stukken afkomstig van Bert Dolstra (1998)

- 52 Fotokopieën en transcripties van brieven van Sybe (Siem) Dolstra vanuit Spanje aan zijn familie en andere stukken betreffende Dolstra (1903-1985) 1937, 1985, 1996. 1 map

Stukken afkomstig van Ed van Bergen (1989)

- 53 Stukken betreffende Noor van Bergen-Diamant, haar werk als verpleegster in Spanje tijdens de Burgeroorlog, haar betrokkenheid na de bevrijding bij Spanje, haar deelname aan herdenkingen en haar overlijden op 1 mei 1987. 1937-1938, 1946-1947, 1949, 1955-1957, 1975, 1987 en z.j. 1 map
NB. Noor van Bergen-Diamant leefde van 12 april 1912 tot 1 mei 1987.

Aanvulling 2007

- 54 Verslag van de Nederlandse deelnemers aan de herdenking van de oprichting van de Internationale Brigades tijdens een reis naar Spanje van 6-13 oktober 2006. [2006-2007]. 1 map
- 55 Uitnodiging voor de jaarlijkse herdenking bij het monument Spanje 1936-1939 in Amsterdam-Noord op 8 mei 2007, programma van de herdenking en een voor de leerlingen van het Bredero College samengestelde lesmap over ' De Spaanse Burgeroorlog. Tussen vrijheid en onvrijheid' . 2007. 1 omslag
- 56 Overlijdensadvertentie Gertrud (Trudel) van Reemst-de Vries in *de Volkskrant* van 11 juni 2007, in memoriam 'Trudel van Reemst-de Vries 1914-2007' door Anita Löwenhardt in *Trouw* van 13 juni 2007, in memoriam 'Kracht uit kameraadschap' door Peter Brusse in zijn rubriek 'Uit het leven' in *de Volkskrant* van 16 juni 2007 en in memoriam 'In m'n hele leven is solidariteit een belangrijk onderdeel' door Carry van Lakerveld in *Auschwitz Bulletin* Jrg. 51, nr. 3 (september 2007). 2007. 1 omslag
N.B. Toegevoegd: artikel van Anita Löwenhardt over Trudel van Reemst-De Vries in *Trouw* [c. 1992].

Aanvulling 2007, afkomstig van Jaap-Jan Flinterman

- 57-68 Typoscripten van interviews door Hans Dankkaart, Jaap-Jan Flinterman, Frans Groot, Henk Otjens en Rik Vuurmans met diverse oud-Spanje strijders en

Spanje-activisten, aantekeningen betreffende deze interviews en enkele andere stukken. 1979-1985 12 mappen

- 57 Bergen-Diamant, Noortje. 1983.
  - 58 Dankart, Co. 1979, 1981.
  - 59 Exter, Wim van. 1980.
  - 60 Hattum, Willem van. 1981.
  - 61 Laros, Piet. 1980.
  - 62 Muijzenberg-v. Boxel, G.J. v.d. 1980.
  - 63 Oord, Frans. 1984.
  - 64 Oosterhek, Roel. 1980.
  - 65 Reemst, Theo van. 1979.
  - 66 Reemst-de Vries, Trudel van. 1982-1983.
  - 67 Santen, F. van. 1983.
  - 68 Schaddelee, Jenny. 1985.
- 69-70 Stukken betreffende het totstandkomen en de onthulling van het monument Spanje 1936-1939 in Amsterdam-Noord. 1983-1987. 2 mappen

Aanvulling 2007, deels afkomstig van Rik Vuurmans, deels afkomstig uit archief IISG

- 71 Stukken betreffende een verzoek van Juan Carlos Cesarini uit Buenos Aires om inlichtingen over de deelname aan en de betrokkenheid bij de Spaanse Burgeroorlog van Nederlandse vrijwilligers. 1983-1984, 1986-1987, 1991-1992. 1 map

Aanvulling 2007, afkomstig van Trudel van Reemst-de Vries

- 72 Lidmaatschapsbewijzen van Trudel van Reemst-de Vries van het Comité d'Information et de Solidarité avec l'Espagne. 1973-1974 en z.j. 1 omslag
- 73 Stukken betreffende de diverse bezoeken van oud-Spanjestrijders aan Spanje. 1977, 1984, 1986, 2001. 1 map
- 74 Brief d.d. 12 oktober 1981 van de Stichting Burgerschapskunde aan Trudel van Reemst-De Vries betreffende de uitgave 'Voor de oorlog. Herinneringen aan de jaren dertig' en in het bijzonder het interview met Dien Heroma die als verpleegster tijdens de Spaanse Burgeroorlog actief was. 1981. 1 omslag
- 75 Stukken betreffende de reis naar de Verenigde Staten en het bezoek aan de '47th Anniversary' van de 'Veterans of the Abraham Lincoln Brigade' in februari 1984. 1983-1984. 1 map
NB. Bevat ook een aan Trudy van Reemst geschonken exemplaar van *The palette and the flame. Posters of the Spanish Civil War* (ed. by John Tisa) met de handtekeningen van de deelnemers aan deze reünie.
- 76 Brief van Piet Laros aan Trudel van Reemst-De Vries. 1984. 1 stuk
- 77 Brieven van Marcos Ana (Partido Comunista de España) aan Trudel van Reemst-De Vries. 1984 en z.j. 1 omslag
- 78 Stukken betreffende de jaarlijkse herdenking bij het Spanje monument in Amsterdam-Noord en de contacten met het Bredero College, voorheen de Scholengemeenschap Noord, en een lezing van Trudel van Reemst-De Vries op een Hervormd Lyceum in 1998. 1989, 1992, 1998-2001, 2003-2004. 1 map

- 79 Typoscript van Trudel van Reemst betreffende de onthulling in Barcelona van een monument voor de gesneuvelde joodse Spanjestrijders. Met bijlage. 1990. 1 omslag
- 80 Brief van Mw. de Groot van Ruiven aan Trudel van Reemst-De Vries. Met bijlagen. 1992 en z.j. 1 omslag
- 81 Stukken betreffende de opening van de tentoonstelling 'En gij...Wat deed gij voor Spanje. Nederlanders en de Spaanse Burgeroorlog 1936-1939' in het Verzetsmuseum te Amsterdam. [1992]. 1 omslag
- 82 Verklaring betreffende de mogelijke verlening van de Spaanse nationaliteit aan Sra. Da Gertrud van Reemst de Vries bij decreet van 4 november 1996. 1996. 1 stuk
- 83 Artikel 'El regreso de las Brigadas Internacionales' door Elvira de Miguel in *La Revista de El Mundo* van 3 november 1996. 1996 1 katern
NB. Dit artikel bestaat uit de levensverhalen van Sam Russell, Mikel Economides, Hans Landauer en Trudi van Reemst.
- 84 Brieven d.d. 11 juli en 16 oktober 1996, 1 januari 2000 en 6 januari 2001 van Theun de Vries aan Trudel van Reemst-De Vries. 1996, 2000-2001. 1 omslag
- 85 Brief d.d. 29 september 1997 van Geert Mak aan Trudel van Reemst-De Vries. 1997. 1 stuk
- 86 Scriptie 'Nederlanders in de Internationale Brigades tijdens de Spaanse Burgeroorlog' door Jeanet van Deutekom en Annemarie Haman. 6 atheneum/O.R.S./Lek en Linge 1996-1997. Met begeleidende brief. 1997. 1 map
- 87 Correspondentie tussen Trudel van Reemst-De Vries, Guillermo Casañ en Kees Rodenburg. 1999-2000. 1 map
- 88 Correspondentie tussen Trudel van Reemst-De Vries en Francisco Guerra. 2000-2001. 1 omslag
- 89 Brief van Truus Menger aan Trudel van Reemst-De Vries. [Ca. 2000]. 1 stuk
- 90 Typoscript van Josep P. Montaner. Met begeleidende brief aan Trudel van Reemst-De Vries. 2001. 1 omslag
- 91 Stukken betreffende Chinese deelnemers aan de Internationale Brigades tijdens de Spaanse Burgeroorlog o.a. Feng Ling. 2003 en z.j 1 omslag
- 92 Typoscript betreffende de levensloop van de oud-Spanjestrijder Gerrit Kastein (1910-1943). [2005]. 1 omslag
N.B. Begeleidende brief bij dit typoscript is op verzoek in juni 2010 uit de collectie verwijderd.
- 93 Diverse aantekeningen, brieven, gedichten en documentatie. 1949, 1976, en z.j. 1 omslag
- 94 Foto van een vlag 'Unió de Dones de Catalunya. Al 41 Batallò de les glorioses brigades internacionals' met tekst op de achterzijde waaruit blijkt dat deze vlag via de CPN en Max Meijer overgedragen is aan Karel Neijssel en dat er verschillende mogelijke bestemmingen voor deze vlag aan de orde zijn geweest. 1990, 1996. 1 stuk
NB. De originele vlag is sinds 2009 in bewaring bij de afdeling Beeld & Geluid van het IISG (signatuur BG P1/765).
- 95 Diverse documentatie. 1931, 1937, 1955, 1973-1974, 1978, 1985, 2001, 2003, 2006. 1 map
NB. Aan deze documentatie is een ingezonden brief van Trudel van Reemst-de Vries in *de Volkskrant* van 29 april 2006 toegevoegd. Deze brief betreft het lot van Betty de Kadet en is door Trudel van Reemst-de Vries geschreven n.a.v. het boek van les Vuijsje *Tegen beter weten in*.

Aanvulling 2007

- 96 Brieven van Fanny Schoonheydt (Rotterdam, 15 juni 1912) aan haar vriendin Jan (Neeltje Jantje) Bakker in het bijzonder vanuit Spanje waar Schoonheydt in de gelederen van de Partit Socialista Unificat de Catalunya meevocht tijdens de Spaanse Burgeroorlog. Met een artikel van G. Nypels uit het *Algemeen Handelsblad* van 29 augustus 1936 over Fanny Schoonheydt, die zich dan bevindt in een ziekenhuis in Barcelona. Beluister ook het de radiouitzending van OVT/VPRO van 4 september 2011 betreffende het boek van Yvonne Scholten: *Fanny Schoonheydt. Een Nederlands meisje strijdt in de Spaanse Burgeroorlog*, met inbegrip van de herhaling van de radiodocumentaire van Yvonne Scholten uit 1986. 1934-1936, 1938-1939, 1954. 1 map
N.B. Hieraan toegevoegd een print van het internet met de originele spaanstalige tekst van het interview in het ziekenhuis met 'Fanny' ook wel 'Fernanda Schoembeyt' (www.GIPUZKOA1936.com), alsmede een kopie van het 'Brevet de Tourisme' c.q. 'Pilote de Tourisme (avions)', behaald door Fanny Schoonheydt-Gehring, toentertijd woonachtig te Toulouse, op 3 september 1938.
N.B. Het geboortjaar van Fanny Schoonheydt is 1912, dit in tegenstelling tot het op sommige documenten vermelde geboortjaar 1916 (mededeling Yvonne Scholten september 2011).
- 97 Brieven d.d. 12 en 16 september 1938 van P.J.J. van den Hove te Nijmegen aan George Nypels, journalist te Maastricht, en doorslag van een brief d.d. 14 september 1938 van Nypels aan Ten Hove betreffende het werk van Antonio Ruiz Vilaplana. Met een artikel van B(en) Stroman uit het *Algemeen Handelsblad* van 5 januari 1957 over het werk van Dr. Johan Brouwer. 1938, 1957. 1 map

Aanvulling november 2007 van Giny Klatser-Oedekerck

- 98 Kopieën van stukken betreffende de terugkeer van Nederlandse deelnemers aan de Internationale Brigades en in het bijzonder het gewondentransport. 1938-1939. 1 map
NB. De originele documenten zijn bij het Nationaal Archief in Den Haag.

Aanvulling november 2007 van mw. J.M. Neijssel-Van Grieken

- 99 Ringbanden met stukken betreffende de Spaanse Burgeroorlog, de deelname van Karl Friedrich Neijssel (Amsterdam, 1917-1996) aan de Internationale Brigades, de terugkeer, de verdere levens van Neijssel en zijn echtgenote Johanna Maria (Puck) Neijssel-van Grieken en de herdenkingen in Nederland en in Spanje. 1940-194, 1946, 1952, 1956, 1964, 1980-1984, 1986-1987, 1989, 1991, 1993, 1996 en z.j. 1 ringband
- 100 Ringband met stukken betreffende de reis naar Spanje in oktober 1986 en de deelname aan de herdenkingen in diverse Spaanse steden vanwege het feit dat de Spaanse Burgeroorlog vijftig jaar geleden begon in 1936. 1986. 1 ringband
- 101-102 Stukken betreffende de Spaanse Burgeroorlog en de herdenkingen. 1992-1993, 1995-1999, 2003, 2006 en z.j. 2 mappen

Aanvulling december 2007 van erven van Trudel van Reemst-de Vries

- 103 Kopie van een brief d.d. 8 augustus 1980 van Trudel van Reemst-de Vries aan Dunya [Breur] en certificaat van deelname voor het realiseren van een herdenking- en bezinningsmonument in Nieuwendam. 1980, 1982. 2 stukken

- 104 Brief d.d. 5 januari 1983 van Jaap Jan Flinterman. Met bijlage. 1983. 2 stukken
- 105 Gedicht 'Vluchteling' en toespraak 'Een teken van leven' van Mies Bouhuys. Beide met opdracht van auteur aan Trudel van Reemst-de Vries. 1984, 1995. 1 omslag
- 106 Brief d.d. 16 augustus 1994 van Herman Teeuwen. 1994. 1 stuk
- 107 Fotokaart van Riet Milikovski-de Raat voor Trudel met tekst 'Ode aan de Internationale Brigades en degene die tijdens de Spaanse Burgeroorlog '36-'39 tegen het fascisme streden'. 2002. 1 stuk
- 108 Drie brieven van Rosalía Sender Bequé. 2006 en z.j. 1 omslag
- 109 Brief d.d. 26 maart 2007 betreffende het overlijden van Antonio Palomares en kopie van een necrologie uit *El País* van 25 maart 2007. 2007. 2 stukken

Aanvulling 2008 van Herman Scheerboom

- 110 Brieven en kaarten van mw. A.M. Scheerboom aan haar zoon Herman in Spanje resp. Portugal en Engeland. 1938-1944. 1 map
- 111 Brieven en kaarten van Herman Scheerboom aan zijn moeder. 1939-1943. 1 map
- 112 Brieven van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigingen te Madrid, Parijs en Valencia aan mw. A.M. Scheerboom. 1937-1938, 1940, 1942. 1 omslag
- 113 Brieven van het Spaanse consulaat te Amsterdam aan mw. Scheerboom. 1938. 2 stukken
- 114 Stukken betreffende de bemoeienis van het Nederlandse Roode Kruis, het Cruz Roja Española, een Spaanse overheidsinstantie en M. van der Goes van Naters met naspeuringen naar het lot en de omstandigheden van Herman Scheerboom. 1938-1940, 1942. 1 map
- 115 Brieven van het Consulaat c.q. Gezantschap der Nederlanden (Légation des Pays-Bas) aan Herman Scheerboom te Belchite resp. Palencia en brieven (concepten, doorslagen) aan dit Gezantschap, alsmede het concept van een brief van de Nederlandse krijgsgevangenen in Spanje aan de Nederlandse gezant in Madrid en de doorslag van een brief aan de Minister van Buitenlandse Zaken, Van Kleffens. 1939-1942. 1 omslag
- 116 Brief van Pedro van der Scheer S.J. aan 'Beste Vriend' (Scheerboom?) betreffende het lot van Bob Dellelijn, met als bijlage een bidprentje (2 ex.) ter nagedachtenis van Lambertus Cornelis Maria (Bob) Dellelijn, geboren 6 februari 1918, 'gevallen op het veld van eer, als vrijwilliger van het Spaanse legioen "Generaal Sanjurjo" op 26 oktober 1936 en begraven te Torero bij Zaragoza. (1936), 1939. 1 omslag
NB. Een latere versie met gekleurde rand van het bidprentje is toegevoegd aan dit nr.
NB. In 2008 is een brief uit Zaragoza d.d. 12 november 1936 van generaal M. Ponte aan de vader van Bob Dellelijn verworven en aan dit dossier toegevoegd.
- 117 Briefkaart d.d. 19 september 1939 van Cor. Huurman aan Herman Scheerboom en anderen in het concentratiekamp San Pedro de Cardeña, doorslag van een brief d.d. 19 november 1939 vanuit Pedro de Cardeña (Burgos) aan J. Dankkaart te Amsterdam en een concept van een brief d.d. 25 oktober 1939 aan c.q. betreffende Dankkaart. 1939. 1 omslag
- 118 Brief d.d. 21 februari 1940 van het gemeentebestuur van Amsterdam (Krofman) aan Henk Scheerboom te Belchite. 1940. 1 stuk
- 119 Verklaringen en andere stukken betreffende onderzoeken naar de gezondheidstoestand van Herman Scheerboom. 1941, 1943-1944. 1 omslag
NB. Gesloten.

- 120 Stukken betreffende het al dan niet bezitten van de Nederlandse nationaliteit. 1941, 1944, 1946. 1 omslag
- 121 Briefkaart d.d. 11 april 1943 van Werner Barasch uit Madrid aan Herman Scheerboom te Miranda de Ebro. 1943. 1 stuk
- 122 Brieven van D. (Dick) S. en Lydia Bergen vanuit Madrid aan Herman Scheerboom te Miranda de Ebro betreffende diens vrijlating. 1943. 1 omslag
- 123 Brieven van Edw. Rot[t]enberg vanuit Madrid resp. Miranda de Ebro aan Herman Scheerboom in het concentratiekamp te Miranda de Ebro. 1943 en z.j. 1 omslag
- 124 Paspoort van Herman Scheerboom, afgegeven op 2 juni 1943 te Madrid en nota van het Portugese Consulaat in Madrid voor de afgifte van een visum. 1943. 1 katern en 1 stuk
- 125 Stukken betreffende de vrijlating van Herman Scheerboom, diens vertrek uit Spanje en zijn toelating tot Portugal, alsmede enkele door hem in Portugal ontvangen brieven. 1943 en z.j. 1 omslag
- 126 Stukken betreffende de vrijwillige verbintenis van Herman Scheerboom bij de Koninklijke Landmacht, diens stationering bij de Prinses Irenebrigade in het Verenigd Koninkrijk en diens demobilisatie na de bevrijding. 1943-1946, (1995). 1 map
- 127 'Soldier's Service and Pay Book'. 1943-1945. 3 katernen
- 128 Adres- en aantekenboekjes. Z.j. [1943-1945?]. 2 delen
- 129 Notulen van de conferentie van de International Brigade Association (IBA) op 13 februari 1944, correspondentie en andere stukken betreffende de IBA. 1943-1945. 1 omslag
- 130 Levensbeschrijvingen van Herman Stephanus Ferdinand Scheerboom. 1943, 1997. 2 stukken
- 131 Agenda's van Herman Scheerboom voor de jaren 1944 en 1945. 1944-1945. 2 delen
NB. Gesloten.
- 132 Brieven van Audrey Ilian, Eleanor Hayley (The Communist Party, Lancashire and Cheshire District), Beryl Reynolds en anderen uit Engeland aan Herman Scheerboom. 1944-1945, 1949. 1 map
- 133 Brieven van M. (Rinus) de Gaus aan Herman Scheerboom. 1945. 1 map
- 134 Stukken betreffende de benoeming van Herman Scheerboom tot portier bij De Nederlandsche Bank te Amsterdam. 1945, 1948. 1 omslag
- 135 Briefkaart van Annie aan Herman Scheerboom en brieven aan An(nie) en Herman Scheerboom (van de ouders van An?). 1946, 1948 en z.j. 1 omslag
- 136 Brieven van het Centraal-Bureau voor de afgifte van Rijvaardigheidsbewijzen en een uittreksel uit het Bevolkingsregister der gemeente Amsterdam betreffende de inschrijving van Herman Scheerboom. 1950. 1 omslag
- 137 Stukken betreffende de herdenkingen vanwege het zestig jaar geleden zijn van het uitbreken van de Spaanse Burgeroorlog en de mogelijkheid aan de oud-strijders van de Internationale Brigades de Spaanse nationaliteit te verlenen. 1996. 1 map
- 138 Enkele niet of moeilijk thuis te brengen stukken. 1938-1941, 1943 en z.j. 1 map

Toegevoegd 2008

- 139 Manuscript van Johanna Maas-Bovenkerk met haar herinneringen als verpleegster aan de Spaanse Burgeroorlog, opgeschreven in 1988, overlijdensadvertentie

in *de Volkskrant* van 8 april 2005 en in memoriam-artikelen in *Het Parool* van 8 april 2005 en *NRC Handelsblad* van 9 april 2005 alsmede een uitnodiging aan K. Rodenburg betreffende de posthume uitreiking van de Yad Vashem Onderscheiding aan o.a. Johanna Maas-Bovenkerk op 22 januari 2008 te Utrecht. 1988, 2005, 2008. 1 map

NB. Johanna Maas-Bovenkerk; geboren 1905, overleden Amsterdam 2005; opgegroeid in Nederlands Indië; vanaf de jaren dertig lid van de CPH en CPN; hielp Duitse vluchtelingen; als verpleegster gewerkt in de Spaanse Burgeroorlog 1937; samen met haar man Henk Maas tijdens Tweede Wereldoorlog actief in het verzet; werd na de Tweede Wereldoorlog intensief gevolgd door de BVD; studeerde Duits en was vanaf 1958 werkzaam als lerares Duits in Enkhuizen; woonde de laatste jaren van haar leven in het Henriëtte Roland Holsthuis in Amsterdam.

Aanvulling 2009

- 140 Uitnodiging voor de jaarlijkse herdenking bij het monument Spanje 1936-1939 in Amsterdam-Noord op 7 mei 2009. 2009. 1 stuk

Aanvulling 2011

- 141 Typoscript 'Geschiedenis van de vlag' door [Giny Klatser-Oedekerck]. [Ca. 2007]. 1 stuk
- 142 Krantenartikel d.d. 8 augustus 2009 'Dertien briefjes van duizend' over Frans Vaars Jr. in onbekende krant. 2009. 1 stuk
- 143 Fotokopie van in memoriam 'De Spaanse veteraan' over Theun Mulder (1910-2009) door Peter de Waard in *de Volkskrant* van 4 januari 2010. 2010. 1 stuk

Aanvulling 2011

- 144 Stukken betreffende de familie Scheerboom. 1915, 1991, 1995, 1999-2000, 2002, 2005. 1 map
- 145 Brieven van het Consulaat van Nederland in Parijs, het Gezantschap van Nederland in Madrid alsmede een verklaring van Don Antonio Cordon Garcia, kolonel bij het ministerie van Defensie inzake de werkzaamheden van Herman Scheerboom bij de administratieve sectie van de Internationale Brigades. 1938-1939, 1941 en z.j. 1 omslag
- 146 'Report of the International Brigade Association Conference held on April 3rd, 1943', Gas Industry House, Grosvenor Place, London. 1943. 1 katern
- 147 Brief van Edw. Rot[t]enberg vanuit Madrid aan Herman Scheerboom in het concentratiekamp Miranda de Ebro, alsmede diverse kopieën en prints van foto's, o.a. van Scheerboom in 1941. 1943 en z.j. 1 map
- 148-150 Stukken betreffende de Prinses Irenebrigade. 1952, 1983-1985, 1989, 1991, 1994-1995, 1997, 2002, 2004-2005. 3 mappen
- 151 Correspondentie. 1966, 1968, 1992, 1996-1998, 2000-2003, 2005, 2007-2008. 1 map
- 152 Stukken betreffende het verkrijgen van de Spaanse nationaliteit. 1979, 1997, 2008-2009 en z.j. 1 map
- 153 Stukken betreffende onderwijsprojecten over de Spaanse Burgeroorlog. 1986, 2001, 2004, 2006-2009 en z.j. 1 map

- 154 Kranten- en andere artikelen betreffende de Spaanse Burgeroorlog, de strijd in Normandië en Herman Scheerboom. 1986, 1994, 1996, 2003-2004, 2006, 2008-2009. 1 map
- 155-156 Stukken betreffende de herdenkingen vanwege het zestig jaar geleden zijn van het uitbreken van de Spaanse Burgeroorlog en de deelname van Herman Scheerboom en zijn echtgenote hieraan. 1996. 2 mappen
- 157 Correspondentie met en andere stukken betreffende de Asociacion de Amigos de las Brigadas Internacionales (AABI). 1997-1998, 2001-2006. 1 map
- 158 Stukken betreffende de reis van Herman Scheerboom naar Spanje in 2003. 2003. 1 map
- 159-160 Stukken betreffende de deelname van Herman Scheerboom aan de herdenkingsbijeenkomst in Zaragoza ter gelegenheid van zeventig jaar Internationale Brigades en andere herdenkingsactiviteiten in dat jaar. 2006. 1 map
- 161 Verslag door Niek van Helden van een reis naar Spanje die in het teken stond van Poul J.A. van Helden, om het leven gekomen op 24 februari 1937 nabij Morata de Tajuna. 2006. 1 deel
- 162 Stukken betreffende 'Brigadistas', een documentaire/film van Daniel Burkholz, waaraan ook Herman Scheerboom meewerkte. 2007-2008. 1 omslag
- 163 Reisverslag van Irene Schaap naar de sporen van de Spaanse Burgeroorlog, de rol van de Internationale Brigades en in het bijzonder Herman Scheerboom, alsmede drie ansichtkaarten van Irene Schaap en Nico Hylkema aan Scheerboom. 2010. 1 omslag
- 164 Krantenartikelen en andere stukken betreffende het overlijden van Herman Scheerboom. 2010. 1 omslag
- 165 Notities, visitekaartjes etc. Z.j. 1 map
- 166 Diverse documentatie. 1943-1944, 1985, 2001, 2006-2007 en z.j. 1 map
- 167 Documentatie betreffende dienstverband en bezigheden van Scheerboom bij de Nederlandsche Bank en de Ontwikkelings- en Ontspanningsvereniging 'De Nederlandsche Bank'. 1964-1970-1971, 1973-1975, 1977, 1981, 1985-1987, 1992, 2000. 1 doos